

Informatie van Pensioenfonds

Je pensioenfonds gaat digitaal

Misschien heb je het al gezien of gelezen: sinds afgelopen zomer is onze nieuwe website in de lucht met voor iedere deelnemer een persoonlijke omgeving. Op de website vind je alles terug over je pensioen: de inhoud van de pensioenregeling, de keuzemogelijkheden van je pensioen, de hoogte van je pensioen en al je persoonlijke documenten. Een totaaloverzicht dus, en je kunt ook nog zelf berekenen hoeveel pensioen je straks kunt krijgen. Om zo goed mogelijk op de hoogte te kunnen blijven van pensioenzaken, is het wel van belang dat je per e-mail bereikbaar bent voor ons. Pensioenfonds ANWB wil namelijk steeds minder post versturen en steeds meer digitaal met je communiceren. We gaan daar samen naartoe groeien, en in dit nummer van Pensioenblik lees je alles over de weg daar naartoe.

Jaap Groen
Voorzitter Stichting Pensioenfonds ANWB

Wat weet je over je pensioen?

Pensioen is voor veel mensen een onderwerp waar niet dagelijks bij wordt stilgestaan. Dat hoeft ook niet, maar het is wel belangrijk dat je weet waar je recht op hebt. Alleen zo kun je namelijk de juiste keuzes maken voor je eigen financiële toekomst. Pensioenfonds ANWB vindt het belangrijk om te weten welke vragen je hebt over pensioen en hoe deelnemers en gepensioneerden denken over het risico dat het pensioenfonds neemt.

Daarom zijn hierover in het voorjaar gesprekken gevoerd met verschillende groepen deelnemers. De conclusie is dat de deelnemers heel goed begrijpen

dat Pensioenfonds ANWB moet beleggen om een hoger rendement te behalen. Zou er gekozen moeten worden tussen een zeker, maar veel lager pensioen en een pensioen met minder zekerheid maar meer kans op indexatie, dan wordt gekozen voor dat laatste. Het bleek echter ook dat er veel onduidelijkheden en misverstanden leven bij deelnemers. De deelnemers van Pensioenfonds ANWB weten, net als deelnemers van veel andere pensioenfonds, vaak niet goed waar ze straks precies recht op hebben. We zetten de misverstanden voor je op een rijtje.

Lees verder op pagina 6.

Risico's voor de verhoging van je pensioen

3

Stap voor stap digitaal

4

Misverstanden over pensioen

6

De Pensioenvergelijker.

Wat kun je daarmee?

Als je een nieuwe baan in loondienst krijgt en pensioen gaat opbouwen in een nieuwe pensioenregeling, kun je 2 dingen doen met je opgebouwde pensioen: laten staan of meenemen. De Pensioenvergelijker helpt je bij het nemen van dit besluit.

Waar moet je op letten?

Pensioenregelingen verschillen van elkaar. Om te kunnen kiezen wat je het beste kunt doen met je opgebouwde pensioen, kun je de pensioenregelingen vergelijken. De Pensioenvergelijker helpt je daarbij door de belangrijkste vragen op een rij te zetten.

Hoe werkt het?

Download de Pensioenvergelijker van onze website. Neem de zogeheten laag 1 van de Pensioen 1-2-3 van je andere pensioenregeling erbij. Deze vind je op de website van het andere pensioenfonds. Vervolgens vul je voor beide pensioenregelingen de volgende vragen in:

1. Wat krijg je wel en niet in de pensioenregeling?
2. Hoe bouw je pensioen op?
3. Welke keuzes heb je in de pensioenregeling?
4. Hoe zeker is je pensioen? Hoe staat het pensioenfonds er financieel voor? Groeit het pensioen bijvoorbeeld mee met de prijsstijgingen?

Ons fonds heeft het deel over je pensioenregeling bij ons fonds al voor je ingevuld. Na het invullen zie je wat de verschillen zijn. Stel jezelf dan de vraag hoe belangrijk je de verschillen vindt.

Bijvoorbeeld:

- Hoe belangrijk is het voor jou dat er iets is geregeld voor je partner als je komt te overlijden?
- Vind je het handig om al je pensioen bij één uitvoerder te hebben? ■

Drie vragen over het UPO

In september heb je het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) van Pensioenfonds ANWB ontvangen. Drie veel gestelde vragen op een rij:

Wat zie ik op het UPO?

Op het UPO zie je hoeveel pensioen je bij het fonds hebt opgebouwd en wat je straks aan pensioen vanuit het fonds kunt verwachten. Het UPO is gebaseerd op je gegevens op 1 januari 2016.

Er klopt iets niet. Hoe kan ik dat doorgeven?

Klopt er iets niet in de gegevens op je UPO, neem dan contact met ons op via 088 - 269 8304 (elke werkdag tussen 8.30 en 17.00 uur) of pensioenfonds@anwb.nl.

Hoe krijg ik een totaaloverzicht van mijn pensioen?

Op www.mijnpensioenoverzicht.nl kun je je totale pensioen zien bij alle pensioenfondsen of verzekeraars waar je pensioen hebt opgebouwd, inclusief je AOW. ■

In september was de dekkingsgraad 92,4%

De financiële positie van ons fonds is in september iets verslechterd. De beleidsdekkingsgraad was eind september 92,4%. Een maand eerder was die nog 92,5%.

Ontwikkelingen in september

Het vermogen van ons fonds is toegenomen in september. De rente is en blijft erg laag. Hoe lager de rente, des te meer moet een pensioenfonds nu opzij zetten om in de (verre) toekomst alle pensioenen te kunnen betalen. Daardoor blijft de dekkingsgraad ook laag. De actuele dekkingsgraad is in september iets gestegen, naar 92,8%. Toch daalt de beleidsdekkingsgraad, het is immers een voortschrijdend gemiddelde over de afgelopen 12 maanden.

Meer informatie

Bekijk voor meer informatie de financiële positie van ons fonds op onze website. Hier vind je ook een grafiek met de ontwikkelingen van de dekkingsgraad.

De invloed van beleggingsrisico's op de verhoging van je pensioen

Als je pensioen opbouwt bij Pensioenfonds ANWB wordt je pensioen niet meer automatisch verhoogd als je salaris stijgt. Dit gebeurt alleen als het fonds daarvoor genoeg financiële ruimte heeft. Om die ruimte te maken, beleggen we jouw ingelegde premie en dat brengt risico's met zich mee. Alle pensioenfondsden zijn verplicht om te bepalen hoeveel risico ze acceptabel vinden en te toetsen of het haalbaar is om de pensioenen te verhogen. Maar wat betekenen dat risico en die haalbaarheidstoets nou precies? En wat is de relatie met het wel of niet verhogen van je pensioen?

Ons pensioenfonds wil alle deelnemers, pensioengerechtigden en voormalige deelnemers beschermen tegen de financiële gevolgen van ouderdom, invaliditeit en overlijden. Om dat te bereiken, probeert het fonds jaarlijks de (opgebouwde) pensioenen te verhogen. Dat wordt ook wel toeslagverlening genoemd. Het verhogen van de pensioenen kan alleen als er voldoende rendement wordt behaald met onze beleggingen. In ons beleggingsbeleid hebben we vastgelegd hoeveel risico we willen lopen om dat gewenste rendement te behalen.

Bewust risico lopen

De mate waarin ons fonds bereid is om bewust beleggingsrisico's te lopen, heet de risicohouding. De risicohouding is vastgesteld na overleg met het Verantwoordingsorgaan, de Raad van Toezicht, de werkgevers en de vakbonden. Het streven van ons fonds om de pensioenen te verhogen, is nauw verbonden met deze risicohouding. De dekkingsgraad van ons fonds is daarbij bepalend.

Die geeft aan hoe ons fonds er financieel voor staat. De pensioenen mogen pas (ten dele) worden verhoogd bij een dekkingsgraad van 110%.

Verhogen of niet?

Ons pensioenfonds is wettelijk verplicht elk jaar te toetsen of de doelstellingen haalbaar zijn, door middel van de zogeheten haalbaarheidstoets. Die brengt aan het licht of het fonds in de toekomst de pensioenen al dan niet kan verhogen. Het gaat om een inschatting, die aangeeft welk pensioen de deelnemers en gepensioneerden gemiddeld kunnen verwachten over 60 jaar. En hoe groot de kans is dat de pensioenen worden verlaagd. Kortom: een inschatting van de toekomstige koopkracht van de deelnemers en gepensioneerden.

Hoe pakt de haalbaarheidstoets bij ons uit?

Op basis van de dekkingsgraad van 30 juni 2016 komt uit de haalbaarheidstoets een pensioenresultaat van 95%. Dit betekent dat gemiddeld over een periode van 60 jaar de koopkracht 5% achterblijft vergeleken met een pensioen dat volledig zou zijn verhoogd. In een slechte financiële situatie kan het resultaat veel lager zijn.

Een periode van 60 jaar is heel lang en moeilijk te voorspellen. De haalbaarheidstoets doet een voorspelling of het streven van het fonds haalbaar is in realistische omstandigheden in die periode. Ons fonds heeft de ambitie om de pensioenen 100% te verhogen. De komende jaren zal dat helaas niet het geval zijn. Of die ambitie op de lange termijn houdbaar is, zal moeten blijken.

Meer informatie over de risicohouding en de haalbaarheidstoets van ons fonds vind je op onze website www.pensioenfonds-anwb.nl > Documenten > Beleidsdocumenten. ■

Stap voor stap naar digitale

In de vorige Pensioenblik kondigden we het al aan: Pensioenfonds ANWB wil steeds meer digitaal gaan communiceren. Zo kan het fonds informatie beter toespitsen op jouw situatie. Bovendien is het sneller, goedkoper en milieuvriendelijker dan via de post. Op dit moment sturen we nog papieren pensioenpost, maar in de toekomst gaat dat voor iedereen die nog pensioen opbouwt veranderen.

Om digitaal te communiceren en je te laten weten welke documenten er digitaal voor je klaar staan, hebben wij je e-mailadres nodig. Heb je je e-mailadres al doorgegeven? Dan hoef je niets meer te doen. Heb je je e-mailadres nog niet doorgegeven? Doe dat dan via Mijn pensioen, de beveiligde omgeving van onze website. Daarin kun je ook aangeven of je je pensioeninformatie per post of digitaal wilt ontvangen. Je pensioenpost bekijken en beheren wordt in de toekomst dus een stuk makkelijker.

Wat is Mijn Pensioen?

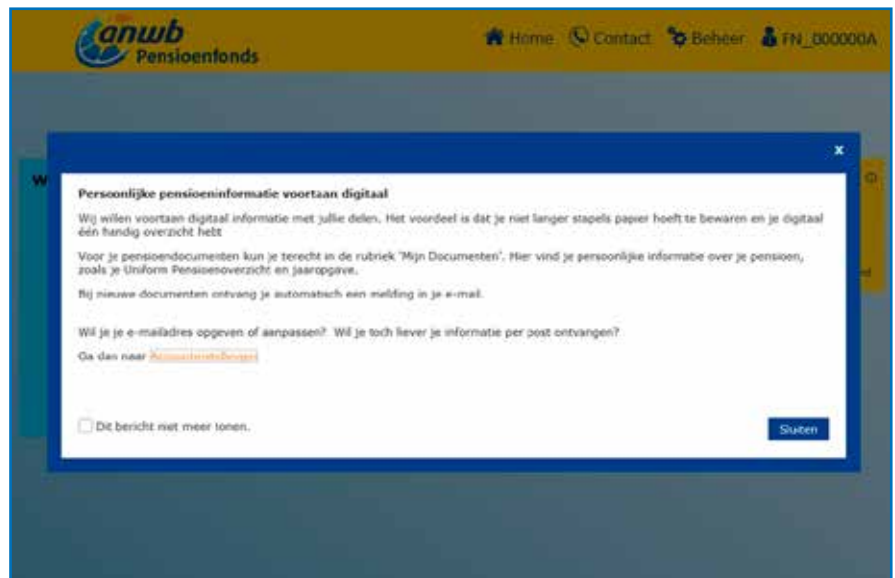
Mijn Pensioen is je persoonlijk digitaal pensioendossier. Daarop zie je in een oogopslag hoeveel pensioen je (straks) netto per maand krijgt. Je kunt zo bijvoorbeeld je pensioen vergelijken met je salaris nu. Ook zie je hoeveel pensioen je bij arbeidsongeschiktheid krijgt. En hoeveel je nabestaanden ontvangen als je overlijdt. Wil je eerder stoppen met werken en wil je weten of je dan wel voldoende inkomen hebt? Of werk je liever wat langer door? In Mijn Pensioen kun je stap voor stap je pensioenkeuzes aangeven. En zien wat het effect is op je pensioen. Kortom: Mijn Pensioen maakt je pensioen persoonlijk en actueel.

Inloggen met DigiD

Om te beginnen tik je anwb.kenjepensioen.nl in (zonder www ervoor) in de adresbalk van je internetbrowser. Je logt vervolgens in Mijn pensioen in met je DigiD. Als je naar het loket van een overheidsinstelling gaat, dan moet je je meestal legitimeren met je identiteitskaart,

Het inlogscherm van Mijn Pensioen

Lees de melding over digitaal communiceren goed door

Je persoonlijke pensioenoverzicht

pensioenpost

paspoort of rijbewijs. Op internet doe je dat door in te loggen met je DigiD. Zo weten wij dat we ook echt met jou te maken hebben. Heb je nog geen DigiD? Vraag deze dan aan via www.digid.nl. Woon je in het buitenland? Dan kun je een wachtwoord aanvragen via de website, want dan kun je geen gebruik maken van DigiD. Mijn Pensioen is niet beschikbaar als je al met pensioen bent.

Aanmelden voor digitale pensioenpost

Wil je je pensioenpost in de toekomst in gedrukte vorm blijven ontvangen? Dat kun je aangeven in Mijn Pensioen. Wij werken er hard aan om alle post digitaal beschikbaar te maken in Mijn Pensioen. Denk aan post zoals het Uniform Pensioenoverzicht. Als je in de toekomst je post digitaal wilt ontvangen, dan help je ons veel papier te besparen. Daarmee besparen we veel kosten en leveren we samen een positieve bijdrage aan het milieu. Kun je geen gebruik maken van Mijn Pensioen? Dan krijg je de post van Pensioenfonds ANWB gewoon als voorheen in de brievenbus.

Pensioenpost ontvangen: hoe werkt dat?

Als er post voor je is, ontvang je een e-mail zodra er informatie voor je beschikbaar is. Je gaat dan met één muisklik naar Mijn Pensioen waar de gegevens voor je klaarstaan. Wanneer je bent ingelogd, vind je deze onder het kopje 'Mijn documenten'. Je kunt zo altijd en overal je post bekijken, op een moment dat het jou uitkomt. En eventueel printen als je dat handig vindt. Op dit moment ontvang je je pensioenpost nog per post, maar in de toekomst gaat dat veranderen. ■

Plan zelf je pensioen in de Pensioenplanner

Pas je instellingen aan voor digitale post

Digitaal in 4 stappen

1. Ga naar anwb.kenjepensioen.nl.
2. Log in met je DigiD.
3. Lees de pop-upmelding zorgvuldig door. Als je een volgende keer inlogt, krijg je deze melding niet meer te zien.
4. Wil je je instellingen aanpassen? Ga dan naar Accountinstellingen.

Weet je voldoende over je

Vervolg van de voorpagina.

Denk je te weten wat je aan pensioen opbouwt en waar je straks recht op hebt? Of nog belangrijker: voldoet je pensioen straks aan wat je ervan verwacht? Over pensioen bestaan veel misverstanden die een goed inzicht in de weg kunnen staan. We nemen er een aantal onder de loep, om je te helpen te begrijpen hoe het echt zit.

Misverstand 1:

De jongeren financieren de pensioenen van de ouderen. Zijn er dan later wel genoeg jongeren om mijn pensioen te betalen?

De redenering dat de jongeren de pensioenen van de ouderen betalen klopt niet. Voor iedere deelnemer wordt premie betaald voor het eigen pensioen en dus niet voor de gepensioneerden. Bij het bepalen van de premie wordt er rekening mee gehouden dat het geld jarenlang wordt belegd. Hierdoor zal het kapitaal dus groeien zodat het naar verwachting voldoende is om later je pensioen te betalen. De overheid eist dat dit heel voorzichtig wordt berekend. Er mag alleen rekening worden gehouden met de rente en niet met het rendement dat aandelen kunnen opleveren. Daarom is de dekkingsgraad van pensioenfondsen de laatste tijd zo laag.

Misverstand 2:

Er zit nu al te weinig geld in de pensioenkas van het fonds en er worden wel pensioenen betaald. Is de pensioenkas dan niet leeg wanneer ik met pensioen ga?

In de pensioenwet staan bepalingen die dit moeten voorkomen. Als de dekkingsgraad te laag is, zoals bij ons pensioenfonds, moet het fonds een herstelplan indienen. Uit dit herstelplan moet blijken dat het fonds door het gekozen beleid in 10 jaar de vereiste dekkingsgraad kan bereiken. Lukt dat niet? Dan moeten zowel de pensioen-aanspraken van de deelnemers als de pensioenen van gepensioneerden worden gekort. Op deze manier wordt voorkomen dat de pensioenkas leeg raakt.

Meer informatie over de financiële positie van ons fonds vind je op www.pensioenfondsanwb.nl > Hoe staan we ervoor?

Ken je pensioen

Jij bent de enige die kan inschatten of je pensioen straks voldoende is om je plannen te realiseren. Het is wel belangrijk dat je dit op tijd vaststelt. Dan kun je nog maatregelen nemen om te voorkomen dat je straks te weinig inkomen hebt om je plannen te realiseren. De genoemde misverstanden zijn alvast een aantal aandachtspunten voor de hoogte van je pensioen. Wacht niet te lang met het afstemmen van je pensioen op je plannen. Wil je weten hoeveel pensioen je kunt opbouwen bij Pensioenfonds ANWB? Ga dan naar de Pensioenplanner anwb.kenjepensioen.nl.

pensioen?

Misverstand 3:

Er wordt door het pensioenfonds risico genomen met beleggen. Als het fout gaat, kan de pensioenkas daardoor toch leeg raken?

Het pensioenfonds moet wel beleggen om voldoende rendement te maken. Als je spaart krijg je op dit moment nauwelijks rente. Als een pensioenfonds alleen maar zou sparen, zouden de pensioenen ongeveer 40% lager zijn. Of werknemers moeten zo'n 70% meer pensioenpremie betalen. Dat blijkt uit onderzoek van de Pensioenfederatie.

Beleggen is niet zonder risico. Beleggingen kunnen meer of minder waard worden. Het is belangrijk om deze risico's te kennen en te beheren. Daarom spreidt ons fonds de risico's door te beleggen in verschillende producten, regio's en categorieën, zoals aandelen, onroerend goed en vastrentende waarden. Ons fonds belegt slechts voor een deel risicovol. Hoeveel risico ons fonds kan en wil lopen, hangt onder meer af van de dekkinggraad. Bij een lagere dekkinggraad richt ons fonds de beleggingsportefeuille veiliger in en bij een hogere dekkinggraad kan het fonds iets meer risico nemen. Het fonds probeert op deze manier de risico's te beheersen om te voorkomen dat de pensioenkas leeg raakt.

Meer informatie over beleggen en risicomanagement bij ons pensioenfonds vind je op www.pensioenfondsanwb.nl > Over ons > Belegd vermogen en Over ons > Risicomanagement.

Misverstand 4:

Een goed pensioen opbouwen gaat toch vanzelf?

Als je al jaren werkt, ga je er waarschijnlijk vanuit dat het straks met je pensioen ook vanzelf wel goed zit. Maar in de volgende gevallen kan toch een lager pensioen ontstaan dan je misschien verwacht:

- Je krijgt geen of minder AOW, bijvoorbeeld doordat je een tijd in het buitenland gewoond hebt.
- Je gaat een periode minder werken.
- Je bent veranderd van baan zonder waardeoverdracht van pensioen dat je eerder ergens anders hebt opgebouwd.
- Je bent gescheiden.

In deze gevallen heb je misschien een pensioengat en kun je er zelf voor kiezen om extra maatregelen te nemen. Bijvoorbeeld om bij te sparen voor je pensioen via een bank of verzekeraar. Of dat nodig is, kun je alleen zelf bepalen. Als je hypotheek bijvoorbeeld al afbetaald is of als je partner ook een goed pensioen opbouwt, kan het zijn dat je je pensioen toch voldoende vindt.

Kijk voor meer informatie over een mogelijk pensioengat op www.pensioenfondsanwb.nl > Hoeveel krijg je? > Het pensioengat.

Misverstand 5:

Waarom moet ik eigenlijk solidair zijn? Ik kan toch net zo goed zelf sparen voor mijn pensioen?

Door het delen van risico's krijg je meer zekerheid. Het zijn risico's die je zelf moeilijk in kunt schatten. Zelf sparen lijkt misschien heel aantrekkelijk, omdat je dan net zo veel risico kunt nemen als je zelf wilt. Maar als je zelf spaart heb je niet vanaf de start genoeg geld voor een pensioen voor je nabestaanden of voor een aanvulling bij arbeidsongeschiktheid. Daarvoor zou je je dan moeten bijverzekeren en dat kost veel geld. En als je ouder wordt dan gemiddeld, krijg je ook gewoon nog je pensioen uitbetaald tot het einde van je leven. Je betaalt namelijk voor een gemiddeld pensioen. Voor de pensioenpremie die je tijdens je loopbaan inlegt, krijg je later tot wel 3 of 4 keer zo veel terug. Met zelf sparen is dat vrijwel onmogelijk. ■

Jouw vraag, ons antwoord

Vragen over pensioen?

Je vindt veel informatie op www.pensioenfonds-anwb.nl. Je kunt ons ook bellen of mailen:

- Bouw je nog pensioen op, dan bel je van maandag t/m donderdag naar 088 - 269 8304, of je stuurt een e-mail naar pensioenfonds@anwb.nl.
- Ben je met pensioen, dan bel je op werkdagen naar 088 - 116 3022, of je stuurt een e-mail naar pf-anwb@azl.eu.

Wanneer wordt mijn pensioen uitbetaald?

Je pensioen wordt in 2016 en in 2017 op de 23ste van elke maand op je rekening bijgeschreven. Dat gebeurt in de loop van de dag. Valt de 23ste in het weekend of op een feestdag? Dan is de betaling op de vrijdag ervoor. In de komende maanden is dat als volgt: 23 december, 23 januari, 23 februari, 23 maart, 21 april, 23 mei.

Ontvang je pensioen op een buitenlandse rekening? Dan kan het zijn dat je de betaling een paar dagen later ontvangt. De bedoeling is om in alle gevallen vóór het einde van de maand uit te betalen.

Wat gebeurt er met mijn pensioen als ik ga scheiden?

Via de gemeente ontvangt ons pensioenfonds automatisch bericht dat je bent gescheiden of je geregistreerd partnerschap hebt beëindigd. Woon je in het buitenland? Dan moet je ons fonds wel op de hoogte stellen. Op basis van deze melding regelt ons fonds de verdeling van het pensioen volgens de wettelijke regels.

In de wet zijn 2 zaken geregeld:

1. Je ex-partner houdt recht op het partnerpensioen dat je hebt opgebouwd tot het einde van de relatie. Zijn of haar deel noemen we ook wel bijzonder partnerpensioen. Het bijzonder partnerpensioen wordt automatisch geregeld. Je ex-partner kan wel besluiten ervan af te zien bij de scheiding. Hij of zij ontvangt na jouw overlijden dan geen pensioen van ons. Dit besluit moet ook opgenomen zijn in het echtscheidingsconvenant. Stuur ons een kopie van het convenant mee.
2. Je ex-partner heeft recht op de helft van het ouderdompensioen dat je tijdens de relatie hebt opgebouwd. Jij en je ex-partner moeten het ouderdompensioen dat je hebt opgebouwd tijdens je huwelijk of geregistreerd partnerschap bij ons pensioenfonds delen. Regel je dat binnen 2 jaar nadat jullie uit elkaar zijn gegaan? Dan krijgt je ex-partner straks zijn of haar deel van het ouderdompensioen rechtstreeks van ons.

Je kunt ook andere afspraken maken over de verdeling van het ouderdompensioen. Binnen de wettelijke mogelijkheden bepalen jullie samen wat jullie redelijk vinden. Jullie moeten het beiden met de beslissingen eens zijn en binnen 2 jaar aan ons doorgeven.

Meer weten?

Kijk voor meer informatie op www.pensioenfonds-anwb.nl
> Wat gebeurt er bij... > Partner en pensioen >
Einde relatie.

Henk van Drunen (directeur) en Marina Goosen (bestuursbureau).

Colofon

Pensioenblik is een uitgave van Stichting Pensioenfonds ANWB. Aan de tekst kun je geen rechten ontleen. Rechten kun je alleen ontleen aan het officiële pensioenreglement van Pensioenfonds ANWB. Adres: Stichting Pensioenfonds ANWB, Postbus 93200, 2509 BA Den Haag. Website: www.pensioenfonds-anwb.nl.